

Вогнепальна зброя та деменція

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ ВІД ШВЕДСЬКОГО ЦЕНТРУ ДЕМЕНЦІЇ

Vapen och demenssjukdom • faktablad på ukrainska

Симптоми перешкоджають прийняттю рішень

Через деменцію стає важче мислити, планувати, спілкуватися й приймати зважені рішення. Ці симптоми спричинені різними захворюваннями та пошкодженням мозку.

Зазвичай спочатку погіршується пам'ять, і стає важче орієнтуватися. Також страждає мова та інші когнітивні функції.

Симптоми деменції стають особливо помітними в ситуаціях, коли необхідно обробляти великі обсяги інформації та швидко приймати рішення. Поводження з вогнепальною зброєю є прикладом такої ситуації.

Ризики, пов'язані з вогнепальною зброєю, для людей з деменцією

Технічна здатність поводитися з вогнепальною зброєю не зникає автоматично з деменцією.

Проблема полягає в тому, що хвороба викликає зміни в мозку, які можуть вплинути на здатність діяти, концентруватися та приймати обґрунтовані рішення навіть на ранній стадії. Люди з деменцією, які мають доступ до вогнепальної зброї, можуть становити небезпеку, як для себе, так і для інших.

Деменція також ускладнює дотримання правил зберігання вогнепальної зброї. Тому існує ризик того, що вогнепальна зброя може потрапити не в ті руки.

Проконсультуйтеся з лікарем

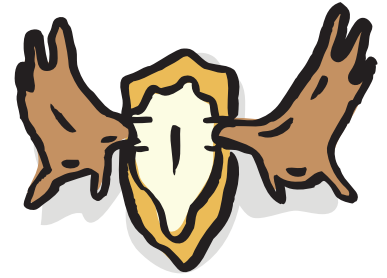
При підозрі на деменцію зверніться до лікаря якомога швидше. Важливо негайно розпочати обстеження, щоб отримати правильний діагноз, допомогу та лікування. Якщо діагностовано деменцію, необхідно повідомити лікаря, чи володіє пацієнт вогнепальною зброєю.

Оцінка медичних перешкод

Деменція – це один із медичних станів, який може стати медичною перешкодою для подальшого володіння вогнепальною зброєю. Згідно із Законом про зброю, лікар зобов'язаний оцінити, чи є пацієнт придатним для володіння вогнепальною зброєю з

медичної точки зору. Якщо пацієнт не є придатним, потрібно його про це проінформувати. Лікар також зобов'язаний повідомити про це поліцію. Після цього рішення щодо продовження володіння вогнепальною зброєю та ліцензією на зброю приймає поліція.

Поліція також може надавати поради та допомагати з практичними питаннями, що виникають після анулювання ліцензії на зброю.

Чутливе питання

Заборона на володіння вогнепальною зброєю може бути чутливим питанням, пов'язаним із самоідентичністю та самооцінкою. Для багатьох осіннє полювання на лося є однією з найяскравіших подій року. Воно символізує захоплення, спільноту та традиції.

Тому найкраще, щоб родичі були поінформовані заздалегідь про правила щодо володіння вогнепальною зброєю та деменції. Можливо, людина зможе взяти на себе нову роль у команді мисливців.

Додаткова інформація

Звітування про пацієнтів, які з медичної точки зору непридатні для володіння вогнепальною зброєю, положення Шведського національного управління охорони здоров'я та соціального забезпечення (Anmälan av patienter som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen, Socialstyrelsen föreskrift) 2008:21 • www.socialstyrelsen.se

Закон про зброю, Кодекс законів Швеції (Vapenlag, Svensk författningssamling) 1996:97

© Svenskt Demenscentrum

Більше інформації та інформаційних бюлетенів українською мовою доступні на вебсайті Svenskt Demenscentrum: www.demenscentrum.se/uk

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 5800, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Vapen och demenssjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Symtom försvårar genomtänkta beslut

Demenssjukdom gör det svårare att tänka, planera och kommunicera. Symtomen orsakas av olika sjukdomar och skador i hjärnan.

Vanligen försämras först minnet och det blir svårare att orientera sig. Även språket och andra så kallade *kognitiva funktioner* drabbas.

Demenssymtomen blir särskilt märkbara i situationer då man ska bearbeta stora mängder information och snabbt fatta beslut. Hantera skjutvapen kan vara ett exempel på en sådan situation.

Risker med vapen vid demens

Förmågan att rent tekniskt hantera vapen försvinner inte automatiskt med demenssjukdomen. Problemet är att sjukdomen orsakar förändringar i hjärnan som redan tidigt kan påverka handlingsförmåga, koncentration och omdöme. Med skjutvapen i hand kan personer med demenssjukdom riskera att skada både sig själv och andra.

Demenssjukdom gör det även svårare att följa bestämmelserna för hur vapen ska förvaras. Vapnet riskerar därför att hamna i orätta händer.

Rådgör med en läkare

Vid misstanke om demens bör en läkare snarast kontaktas. Det är viktigt att i god tid påbörja en utredning för att få rätt diagnos, hjälp och behandling. Om en demenssjukdom konstateras och personen i fråga äger skjutvapen ska läkaren informeras om detta.

När det finns medicinska hinder

Demens är ett av de sjukdomstillstånd som kan utgöra ett medicinskt hinder för fortsatt vapeninnehav. Enligt vapenlagen är det läkaren ansvar att bedöma om en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha skjutvapen. Om så är fallet ska patienten informeras om detta. Läkaren är

också skyldig att göra en anmälan till polismyndigheten som sedan fattar beslut om fortsatt innehav av skjutvapen och vapenlicens.

Polismyndighetens handläggare kan även ge råd och hjälpa till med de praktiska frågor som följer av en indragen vapenlicens.

En känslig fråga

Att inte längre få inneha vapen kan vara en känslig fråga om identitet och självkänsla. För många är en av årets höjdpunkter höstens älgjakt som står för spänning, gemenskap och tradition.

Därför är det bra om anhöriga redan tidigt informeras om bestämmelserna kring vapeninnehav och demenssjukdom. Kanske kan personen få en ny funktion i jaktlaget.

Mer information

Anmälan av patienter som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen, Socialstyrelsen föreskrift 2008:21 • www.socialstyrelsen.se

Vapenlag, Svensk författningssamling (1996:97)

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se